

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Społeczny wymiar globalizacji — wkład polityki unijnej w rozszerzenie korzyści na wszystkich”

COM (2004) 383 końcowy

(2005/C 234/10)

Dnia 26 maja 2004 roku Komisja postanowiła, zgodnie z art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Społeczny wymiar globalizacji — wkład polityki unijnej w rozszerzenie korzyści na wszystkich”

Sekcja ds. Stosunków Zagranicznych, odpowiedzialna za przygotowanie prac na ten temat, wydała swoją opinię w dniu 15 lutego 2005 r. Sprawozdawcami byli **Thomas ETTY** oraz **Renate HORNUNG-DRAUS**.

Na 415 sesji plenarnej (posiedzenia z dnia 9 i 10 marca 2005 r., Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął następującą opinię 59 głosami do 15, przy 2 głosach wstrzymujących się.

1. Uwagi ogólne

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny:

1.1 z zadowoleniem przyjmuje Komunikat Komisji w sprawie społecznego wymiaru globalizacji COM (2004) 383 końcowy — wkładu polityki unijnej w rozszerzenie korzyści na wszystkich — określający szczególną rolę, jaką może odgrywać Unia Europejska w dążeniu do uczynienia globalizacji procesem sprawiedliwym dla wszystkich;

1.2 sądzi, że Unia Europejska może wnieść istotny wkład w proces kształtowania społecznego wymiaru globalizacji ze względu na własną historię i doświadczenia w zakresie znacznej i udanej integracji regionalnej, równocześnie nie sugerując, że ta ostania stanowi model do naśladowania pod wszystkimi względami w skali światowej;

1.3 bierze pod uwagę wynik specjalnego przesłuchania zorganizowanego w dniu 17 grudnia 2004 roku. Eksperti z MOP, Banku Światowego i MFW byli obecni, aby przedstawić swoje punkty widzenia w sprawie roli ich poszczególnych organizacji w odniesieniu do społecznego wymiaru globalizacji⁽¹⁾. Raport z tego specjalnego posiedzenia jak również prezentacje mówców zostaną opublikowane przez EKES;

1.4 podkreśla znaczenie opartego na wartościach podejścia do globalizacji w zakresie tych zagadnień, które stanowią istotę społecznej gospodarki rynkowej. Do aspektów tych należą odpowiedzialność indywidualna, poszanowanie państwa prawa, poszanowanie jednostki i własności, przejrzystość, uczciwość, godność ludzka, równość i wolność, podstawowe prawa związków zawodowych i pracowników, zdrowe stosunki pracownicze, ogólny dostęp do edukacji i szkoleń, niezależnie od płci, oraz wysoki poziom ochrony socjalnej. Pojęcia te są fundamentem dla kluczowych elementów stanowiska UE wobec globalizacji, jakimi są:

⁽¹⁾ W przesłuchaniu wzięli udział następujący eksperci:

- Gerry Rodgers, Dyrektor ds. Integracji, MOP
- Dominique Peccoud, doradca specjalny, Stosunki Zewnętrzne i Partnerstwo, MOP
- Haleh Bridi, specjalny przedstawiciel w instytucjach europejskich, Biuro Banku Światowego
- Pierre Dhonte, specjalny przedstawiciel do UE, MFW

— solidne struktury instytucjonalne,

— skuteczne usługi publiczne i usługi interesu ogólnego,

— silny dialog społeczny i obywatelski,

— inwestycje w kapitał ludzki; oraz

— jakość zatrudnienia;

1.5 zgadza się z Komisją Europejską, że światowa gospodarka rynkowa przyniosła wiele znaczących korzyści i posiada ogromny potencjał wytwórczy w zakresie rozwoju gospodarczego, politycznego i społecznego oraz stworzyła większą liczbę lepszych miejsc pracy, akceptując również doniesienia Światowej Komisji ds. Społecznego Wymiaru Globalizacji (WCSDG), że jak dotąd przeważały środki mające na celu otwarcie rynków oraz względy finansowe i gospodarcze, zaś konsekwencje społeczne zostały zaniedbane, jak również że te zasady i polityki są wynikiem globalnego systemu sprawowania rządów, w niewystarczającym stopniu wyczulonego na interesy i potrzeby słabszych graczy;

1.6 odnosi się do niedawno przeprowadzonej analizy Banku Światowego⁽²⁾, które pokazuje, że otwarcie rynków i integracja gospodarcza przyczyniły się do znacznego postępu gospodarczego w państwach rozwijających się, które zdołały wejść na światowe rynki produkcji i usług. W połączeniu z innym studium Banku Światowego z lutego 2003 r., które wiąże zmniejszenie nierówności w dochodach i dyskryminacji płacowej, jak również poprawę osiągnięć gospodarczych z wysokim stopniem organizowania się w związki oraz dobrymi stosunkami między pracodawcami i pracownikami⁽³⁾, analiza ta podkreśla potrzebę równowagi między wartościami gospodarczymi a społecznymi, dostrzeganą również przez WCSDG przy okazji zajmowania się zagadnieniem ubóstwa w podlegającym globalizacji świecie;

⁽²⁾ Globalisation, Growth and Poverty: Building an Inclusive World Economy, Bank Światowy, Waszyngton, 2002

⁽³⁾ Unions and Collective Bargaining. Economic effects in a global environment, Bank Światowy, Waszyngton, 2003

1.7 stwierdza, że chociaż globalizacja przyniosła wiele pozytywnych efektów, ubóstwo, które można bezpośrednio powiązać ze wzrostem gospodarki nieformalnej zarówno jako przyczynę jak i rezultat, pozostaje jednym z najpoważniejszych wyzwań w skali światowej;

1.8 stwierdza, że problemy związane z ubóstwem pozostają obecne zwłaszcza w państwach, które pozostają wyłączone z globalizacji: dwa miliardy ludzi, żyjących na świecie poniżej granicy ubóstwa, zamieszkuje głównie w krajach, które nie uczestniczą aktywnie w globalizacji i ryzykują pozostawanie na marginesie światowej gospodarki;

1.9 uznaje, że również kraje rozwijające się, które mogą zostać zaklasyfikowane jako wschodzące gospodarki rynkowe o wysokim wroście gospodarczym mają problemy i że ubóstwo można zwalczyć jedynie wtedy, gdy zredukuje się nierówności oraz wdroży konkurencyjną gospodarkę formalną i skuteczne polityki społeczne;

1.10 popiera jedno z kluczowych przesłań zamieszczonych w raporcie WCSGD, że punktem wyjścia dla procesu zmian jest szczebel krajowy: rozwój społeczny musi być oparty na podejściu oddolnym i wszystkie instytucje — krajowe i lokalne — odgrywają bardzo ważną rolę w zakresie ułatwiania integracji i gwarantowania, aby coraz większa liczba ludzi mogła czerpać korzyści z globalizacji oraz podlegała ochronie przed jej negatywnymi skutkami. Dla sprawiedliwego podziału owoców globalizacji kluczowe znaczenie ma również fakt, aby we wszystkich państwach i regionach rozwijany był dialog społeczny i obywatelski, w oparciu o silnych, reprezentatywnych, niezależnych i odpowiedzialnych uczestników;

1.11 dobre zarządzanie na szczeblu lokalnym, narodowym, regionalnym i globalnym, oparte o Powszechną Deklarację Praw Człowieka, minimalne standardy pracy MOP oraz deklarację MOP w sprawie podstawowych zasad i praw w pracy jest ważną podstawą dla liberalizacji handlu, światowego wzrostu i rozwoju. EKES wspiera UE w zachęcaniu do dyskusji na poziomie międzynarodowym nad ustanowieniem podstawy dla obowiązujących na całym świecie standardów środowiskowych.

2. Szczegółowe komentarze: wkład polityki UE

2.1 EKES sądzi, że UE może odgrywać kluczową rolę w procesie wspierania i promowania społecznego wymiaru globalizacji. Może on aktywnie angażować się i realizować politykę zdolną przekonać rządy o potrzebie istnienia sprawiedliwej struktury prawnej i sądowniczej, poszanowania praw własności, efektywnego pod względem kosztów rozstrzygnięcia sporów i egzekwowania umów, dostępu do edukacji i szkolenia, właściwie kontrolowanych instytucji finansowych i dostępu do nich, sprawiedliwego systemu podatkowego i uznania kluczowej roli rozwoju człowieka. Dążenie do realizacji tych celów nie powinno jednak prowadzić do wzrostu handlu, który nie będzie wpływać (lub nawet będzie wpływać negatywnie) na zrównoważony rozwój, do liberalizacji rynków finansowych, której nie będą towarzyszyły wyważone regulacje podatkowe i społeczne, do niesprawiedliwych warunków dominujących w procesach dostosowania strukturalnego oraz

restrukturyzacji zatrudnienia, edukacji i opieki zdrowotnej oraz do wzrostu nierówności we wszystkich krajach, w tym również w krajach uprzemysłowionych. Jeżeli jednak UE chce skutecznie odgrywać tę rolę, zarówno Komisja jak i Państwa Członkowskie będą musiały uważnie przyrzeć się spójności ich własnej polityki w odnośnych obszarach.

2.2 Komisja Europejska rozwinęła kilka narzędzi, które według EKES są odpowiednie w celu osiągnięcia postępu w zakresie społecznego wymiaru globalizacji. Do narzędzi tych należą umowy dwustronne i regionalne, rozwój i współpraca zewnętrzna, polityka handlowa, dostęp do rynku dla państw rozwijających się, promowanie prywatnych inicjatyw w zakresie rozwoju społecznego oraz promowanie zarządzania na szczeblu globalnym. Komitet odsyła tu do ostatnich opinii, jakie wydał w sprawie wszystkich tych instrumentów (patrz załącznik 2). Jakkolwiek Komitet podziela poglądy Komisji w odniesieniu do potencjału tych instrumentów, chce jednak odnotować swoje preferencje w odniesieniu do umów wielostronnych. EKES podkreśla, że UE powinna nadal motywować do dalszego promowania handlu między krajami rozwijającymi się (ang. south-south trade).

2.3 Umowy dwustronne i regionalne mogą pomóc we wspieraniu rozwoju w zakresie dobrego zarządzania, państwa prawa, praw człowieka i demokratyzacji. EKES popiera prowadzenie negocjacji w zakresie umów dwustronnych/regionalnych pomiędzy UE a jej partnerami handlowymi pod warunkiem, że opierają się one na kwestiach politycznych i gospodarczych, społecznych i środowiskowych oraz że budują one i/lub uzupełniają system wielostronnej wymiany handlowej. Pierwszeństwo powinny mieć umowy realistycznie osiągalne, które zapewnią duże obroty handlowe i znaczące korzyści w zakresie dostępu do rynku (towary, usługi i inwestycje). Wszelkie tego typu umowy powinny być w pełni zgodne z postanowieniami WTO. EKES podkreśla znaczenie przedyskutowania tych umów i ich monitorowania w odniesieniu do ich wpływu na wymiar społeczny i przychyła się do pomysłu zaproszenia do uczestnictwa w tym procesie organizacji międzynarodowych, takich jak MOP.

2.3.1 Ponadto w związku z tym zagadnieniem Komitet z zainteresowaniem odnosi się do intencji Komisji ustanowienia nowych wspólnych mechanizmów w umowach dwustronnych w celu przedyskutowania i monitorowania istotnych aspektów społecznego wymiaru globalizacji, do uczestnictwa w których można by zaprosić inne organizacje międzynarodowe („wspólne obserwatoria dwustronne”). Tego typu instrumenty mogą w sposób skuteczny wykazać, że odpowiedzialną rolę w tym procesie mogą pełnić wolni i niezależni partnerzy społeczni, jak również inne odnośne organizacje społeczeństwa obywatelskiego, jak na przykład organizacje rolników, stowarzyszenia konsumentów i zajmujące się ochroną środowiska itd. a EKES, w którego skład one wchodzi, widzi w nich rolę dla siebie, bazując na doświadczeniach zebranych w trakcie organizowania transgranicznych partnerstw społeczeństwa cywilnego w tym w państwach rozwijających się, zwłaszcza w kontekście Mercosur, AKP i Euromed⁽⁴⁾.

⁽⁴⁾ EKES posiada strukturę grup monitorujących, wspólne komitety konsultacyjne, okrągły stół oraz grupy kontaktowe z różnymi regionami geograficznymi świata.

2.4 EKES wyraża opinię, że należy szczególnie naciskać na „europejską politykę sąsiedztwa” — sądzi, że podejście to, mające na celu poprawę stosunków z państwami sąsiadującymi z UE od wschodu i południa, może znacznie przyczynić się do rozwoju społecznego tych krajów, jeżeli częścią tego typu współpracy jest rozwój regionalny, polityka zatrudnienia i polityka społeczna. Doświadczenia ze współpracą z państwami kandydackimi z okresów przed rozszerzeniem UE wskazują na pewne pozytywne efekty w państwach przystępujących do UE.

2.5 Promowanie praw człowieka (w tym praw pracodawców, jak również praw pracowniczych i związkowych, zgodnie z zapisami Konwencji MOP nr 87 i 98) i demokratyzacji w państwach trzecich stanowi podstawowe zagadnienie, jeżeli chodzi o wspieranie rozwoju i demokracji. Istnieje ścisły związek między dobrym zarządzaniem, łącznie z walką z korupcją, państwem prawa, ochroną praw człowieka oraz podstawowych wolności a jakością wymiaru sprawiedliwości. W tym kontekście EKES przypomina, że traktaty w zakresie praw człowieka są umowami między państwami. Zobowiązania, które generują, spoczywają w pierwszym rzędzie na państwach. Komisja Europejska powinna zachęcić Państwa Członkowskie do pełnego respektowania tych zobowiązań oraz zaangażować się w dialog międzynarodowy, aby podnieść świadomość obowiązków spoczywających na państwach oraz przypomnieć im o odnośnych obowiązkach w zakresie rozwoju społecznego. Normy międzynarodowe, w momencie ich włączenia do ustawodawstwa krajowego lub innych właściwych regulacji krajowych, stają się wiążące dla prywatnych podmiotów prawnych, tzn. dla obywateli i przedsiębiorstw.

2.6 Priorytety te powinny być stosowane również do współpracy zagranicznej i pomocy rozwojowej: hasło, że zmiany rozpoczynają się na szczeblu krajowym, jest jednym z głównych przesłań WCS DG. EKES sądzi, że należy skupić się na pojedynczych zagadnieniach w ramach spójnej całościowej polityki rozwoju.

2.6.1 Wśród tych zagadnień priorytetowych znaleźć mogłaby się kwestia przyzwoitego zatrudnienia⁽⁹⁾, która powinna obejmować rozwijanie zintegrowanej polityki zatrudnienia w celu wygenerowania efektywnego, trwałego zatrudnienia, dostosowania umiejętności pracobiorców do istniejących i mogących wystąpić w przyszłości wymagań zawodowych oraz poprawy warunków pracy i podniesienia poziomu życia. Polityki tego typu powinny prowadzić do zwiększenia liczby bardziej produktywnych i lepszych jakościowo miejsc pracy w gospodarce, kreować zatrudnienie w miejsce bezrobocia, nakierowywać inwestycje prywatne i publiczne, jak również środki międzynarodowe na obszary o najwyższej wydajności.

2.6.2 Kolejną dziedziną o znaczeniu priorytetowym powinna być edukacja: dopasowywanie edukacji do potrzeb rynku pracy oraz zapewnienie ludziom niezbędnego podstawowego poziomu wiedzy oraz umiejętności. Przedsiębiorstwa mają tu kluczową rolę do odegrania w zakresie pomocy przy kształtowaniu polityk poprzez udział w działaniach obejmujących partnerów społecznych i rządy i zapewnianiu niezbędnych informacji na temat krótko-, średnio- i długoterminowych oczekiwań co od umiejętności, na które prawdopodobnie będzie zapotrzebowanie w gospodarce.

2.6.3 Ponadto, ochrona gospodarki społecznej, organizacji takich jak np. spółdzielnie, które łączą podejście rynkowe i kwestie społeczne oraz działają jako twórcy dóbr zarówno ekonomicznych jak i społecznych, powinna być priorytetem przy współpracy i pomocy dla państw rozwijających się.

2.7 Należy stworzyć polityki migracyjne, dopasowujące się do zmieniających się tendencji i bieżących realiów na rynku pracy, wpisujące się w oparte na prawach wielostronne ramy, biorąc pod uwagę Międzynarodową Konwencję Narodów Zjednoczonych o ochronie praw wszystkich pracowników — migrantów i członków ich rodzin, a także związki między polityką gospodarczą, społeczną, polityczną, handlową, pracowniczą, zdrowotną, kulturową, bezpieczeństwa, zagraniczną i zagadnieniami rozwoju. EKES podziela pogląd Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych, który na spotkaniu z Parlamentem Europejskim w styczniu 2004 r. stwierdził, iż tylko poprzez nawiązanie dwustronnej współpracy regionalnej i globalnej możemy budować partnerstwo między krajami goszczącymi a krajami wysyłającymi leżące w interesie obu stron; poszukiwać innowacji przekształcających imigrację w motor rozwoju; skutecznie zwalczać praktyki przemytu i nielegalnego przerzutu imigrantów oraz ustalić wspólne standardy traktowania imigrantów i zarządzania migracją.

2.8 Handel międzynarodowy ma coraz większe znaczenie dla wszystkich gospodarek i może być kluczem do łagodzenia problemu ubóstwa. Jak pokazują doświadczenia niektórych państw rozwijających się, które podniosły konkurencyjność swojej produkcji, zapobiegawcza strategia rozwijania eksportu poprzez zwiększanie korzyści komparatywnych w oparciu o jakość a nie niskie płace, ma kluczowe znaczenie dla budowania nowych zdolności eksportowych. Dla powodzenia tego przedsięwzięcia niezbędne jest jednak występowanie równoległego procesu strategicznej integracji z gospodarką światową, nastawionego na wspieranie krajowych priorytetów w zakresie rozwoju, włącznie z lokalnymi inicjatywami rozwoju, które są szczególnie ważne i które powinny w związku z tym być promowane. Proces ten musi mieć wymiar społeczny. W tym kontekście należy szczególną uwagę przywiązywać do przypadków wyzysku pracowników (kobiet) w większości Stref Przetwórstwa Wywozowego (EPZ). EKES uważa, że należy poczynić skoordynowane wysiłki, aby odpowiednio organizację międzynarodowe położyły kres łamaniu praw pracowniczych w tych EPZ. Komisja Europejska jak i Państwa Członkowskie UE powinny aktywnie wspierać takie wysiłki.

2.9 Polityki handlowa/inwestycyjna i rozwojowa UE powinny w pełni wspierać cele polityki globalnej UE i łączyć się z nimi. EKES popiera te cele ogólnego systemu preferencji (GSP), ale podnosi pytanie, czy rozwiązania zachęcające (ustalenia w zakresie ochrony środowiska, społecznym i zwalczania narkotyków) włączone do niego nie narzucają importerom zbyt wiele biurokracji i nie są w związku z tym powszechnie wykorzystywane przez te biedne kraje i niewielkie przedsiębiorstwa, które miały w założeniu być głównymi beneficjentami. EKES zachęca Komisję Europejską do skoncentrowania się na promowaniu ratyfikacji, jak również wdrażania, na poziomie ustawodawstwa i w praktyce, podstawowych standardów pracy MOP przez kraje-beneficjentów oraz do włączenia do zrewidowanych w 2005 r. środków kwestii tego, w jaki sposób

⁽⁹⁾ Patrz „Decent work”, MOP

maksymalizować korzyści tych działań dla odbiorców. Rewizji należy dokonać przy pełnym zaangażowaniu partnerów społecznych i innych właściwych organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

2.10 EKES zaleca, w odniesieniu do Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, aby Komisja Europejska zainicjowała kampanię podnoszenia świadomości, w celu zapoznania przedsiębiorstw oraz ich Europejskich Rad Zakładowych z tym ważnym i pożytecznym instrumentem. Należy utrzymać niewiążący charakter tego instrumentu, ale rządy, które są jego stronami, powinny nadal promować te wytyczne oraz przestrzeganie ich przez międzynarodowe koncerny. Należy podjąć wysiłki, mające na celu zapobieżenie sytuacji, w której powiązania między porozumieniami handlowymi z państwami trzecimi mogłyby być interpretowane jako nowa forma protekcjonizmu. Komisja powinna wesprzeć wysiłki OECD mające na celu respektowanie wytycznych przez państwa, które nie są członkami OECD. To samo ma zastosowanie do Trójstronnej Deklaracji Zasad dotyczących Przedsiębiorstw Wielonarodowych i Polityki Społecznej MOP.

2.11 W odniesieniu do propagowania prywatnych i dobrowolnych inicjatyw w zakresie rozwoju społecznego, EKES wierzy, że przedsiębiorstwa mogą być wsparciem dla procesu rozwoju społecznego. Odpowiedzialność społeczna przedsiębiorstw (CSR) jest pojęciem opisującym sposób, w jaki przedsiębiorstwa krajowe i wielonarodowe przenoszą pojęcie zrównoważonego rozwoju do praktyk biznesowych. W tym kontekście EKES odsyła do swojej opinii w sprawie Zielonej Księgi w sprawie europejskiego ustroju odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw (CES 355/2002). Odpowiedzialność społeczna przedsiębiorstw nie dotyczy jedynie kreowania i zabezpieczania zatrudnienia, ale również zapewniania lepszych miejsc pracy odpowiadających warunkom bezpieczeństwa i higieny pracy, brania pod uwagę potrzeb osób niepełnosprawnych oraz propagowania kultury kształcenia ustawicznego. Zachowanie społecznie odpowiedzialne oznacza, że przedsiębiorstwa stosują istniejące przepisy społeczne i dążą do budowania powszechnego poczucia partnerstwa z wszystkimi zainteresowanymi stronami.

2.12 Poprawa zarządzania na poziomie narodowym i na poziomie globalnym jest kolejnym istotnym przesłaniem raportu WCSGD. Jeżeli chodzi o poziom globalny, EKES zgadza się, że kluczowe znaczenie ma wzmocnienie wielostronnego systemu organizacji międzynarodowych. Kluczem do zarządzania na poziomie globalnym jest poszerzenie i zwiększenie zakresu koordynacji politycznej między organizacjami. Musi ona być bardziej aktywna, dysponować lepszymi zasobami, posiadać lepsze zdolności reagowania i odpowiadania na potrzeby, unikać powieżeń kompetencji i niewłaściwego zarządzania. Państwa Członkowskie UE, w ramach organów decyzyjnych międzynarodowych organizacji, powinny nalegać, aby proces ten posuwał się do przodu. Należy zauważyć, że w zakresie koordynacji i spójności rola Państw Członkowskich jest przynajmniej tak istotna, jak rola pełniona przez Komisję. Mile widzianych byłoby więcej zaleceń w tym zakresie w Komunikacie. Wzajemne oddziaływanie między Państwami Członkowskimi a Komisją powinno zyskać należną uwagę podczas opracowywania polityk na odnośnych forach międzynarodowych. Jest niezwykle ważne, aby UE w pełni zaangażowała się w zarządzanie międzynarodowe. Państwa Członkowskie muszą wzmocnić współpracę, poprawić przygotowywanie swoich wniosków i działań w instytucjach międzynarodowych oraz koordynować swoje stanowiska.

3. Wnioski i zalecenia — przyszłe działania

3.1 EKES wierzy, że postęp procesu promowania społecznego wymiaru globalizacji ma dla UE aspekt zewnętrzny i wewnętrzny.

3.2 **Wewnętrzny aspekt** dotyczy zdolności UE do podjęcia reform strukturalnych: EKES sądzi, że sukces Strategii Lizbońskiej jest kluczem do powodzenia szczególnego wkładu polityki UE do społecznego wymiaru globalizacji. Jedynie wtedy, gdy Państwa Członkowskie zdołają wdrożyć niezbędne reformy strukturalne poprzez wzajemne wzmocnianie rozwoju gospodarczego i polityki społecznej, jak również poprzez realizację spójności ekonomicznej i społecznej, będzie Unia Europejska mogła stać się wzorcem na poziomie globalnym. UE musi kontynuować wysiłki w kierunku przewyższenia tendencji protekcjonistycznych w obecnej polityce handlowej UE zwłaszcza, choć nie tylko, w odniesieniu do uwag rolnictwa, a w szczególności do produktów przetworzonych, i powinna ogólnie wytyczać szlaki dla polityki handlowej bez subsydiów wywozowych. Ponadto Unia Europejska i Państwa Członkowskie muszą zająć aktywne stanowisko wobec trwałego wysokiego bezrobocia. W celu stawienia czoła wyzwaniu, jakim jest starzenie się społeczeństw, oraz w celu stymulowania stałego wzrostu poziomowi zatrudnienia niezbędne jest podjęcie reform systemów ochrony socjalnej i ubezpieczeń, zwiększających motywację do podjęcia pracy i redukujących koszty pracy niezwiązane z wynagrodzeniem. Elastyczne warunki zatrudnienia są równie ważne, jak odpowiednia ochrona dla pracowników zatrudnionych na tych warunkach oraz inwestycje w kapitał ludzki. Należy również opracować nowe, aktywne polityki w dziedzinie imigracji ze względów ekonomicznych, jak stwierdziła Rada Europejska w czasie szczytu w Salonikach. W tym względzie zostały przedstawione różne propozycje zarówno przez Komisję jak i EKES. Wszystkie te reformy muszą być starannie opracowywane, we współpracy z pracodawcami i związkami zawodowymi.

3.3 EKES odnosi się do ostatnio wydanego Globalnego Raportu na temat Konkurencyjności (Global Competitiveness Report) 2003–2004 Światowego Forum Ekonomicznego, w którym stwierdzono godne zauważenia pozytywne wyniki państw skandynawskich. Kraje te z jednej strony posiadają silne tradycje społecznej gospodarki rynkowej, ale równocześnie udało im się wdrożyć reformy strukturalne, niezbędne dla zachowania podstawowych zasad społecznej gospodarki rynkowej. Dowodzi to, że europejski model społeczny może stanowić podstawę dla udanych reform strukturalnych.

3.4 **Zewnętrzny aspekt** polega na tym, że UE powinna przodować w podkreślanu znaczenia wielostronności i globalnego sprawowania rządów. Kluczowymi zagadnieniami są wzmocnienie systemu organizacji międzynarodowych w zakresie systemu ONZ i podjęcie starań o zwiększenie spójności polityki między tymi organizacjami a instytucjami z Bretton Woods i WTO. UE powinna zwłaszcza zaangażować się we wzmocnienie istniejących standardów rozwoju społecznego, takich jak podstawowe standardy pracy MOP, przyzwoita i godna praca jako cel światowy oraz Konwencje praw człowieka ONZ. Powinna dążyć do wdrożenia tych standardów w państwach należących do ONZ, zarówno w zakresie ustawodawstwa jak i w praktyce. Powinna zatem zapewnić lepszą integrację wymiaru społecznego i pojęcia przyzwoitej i godnej pracy w swoich programach współpracy zewnętrznej. Państwa Członkowskie UE powinny zwiększyć swoją pomoc rozwojową.

3.5 W tym kontekście UE ma do odegrania rolę w promowaniu form formalnej reprezentacji i konsultacji organizacji pracodawców, związków zawodowych oraz innych odnośnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego w międzynarodowych organizacjach finansowych i handlowych, takich jak MFW, Bank Światowy i WTO. OECD przez wiele lat działalności udowodniło swoją przydatność i może służyć jako przykład dla tych instytucji.

3.6 Komisja i Państwa Członkowskie powinny, w ścisłej współpracy, poważnie zastanowić się nad propozycją WCSDG ustanowienia Rady Społeczno-Gospodarczej. Jest to jedna z głównych propozycji zapewnienia prawdziwego przywództwa na poziomie globalnym, ponieważ dostrzega ona potrzebę zrównoważenia polityki gospodarczej i społecznej w spójny sposób tak, aby osiągnąć uzgodnione cele. Komisja i Państwa Członkowskie powinny także przykładać odpowiednią wagę do wszelkich poważnych wysiłków mających na celu zreformowanie i wzmocnienie potencjału UN ECOSOC i jego jeszcze nie zmaterializowanej roli w koordynowaniu światowej polityki w obszarze gospodarczym i społecznym. Jeżeli pozycja ECOSOC naprawdę poprawiłaby się, EKES zbada możliwości i sposoby uczynienia głosu społeczeństwa obywatelskiego lepiej słyszalnym poprzez ECOSOC w systemie ONZ.

3.7 Komisja Europejska i Rada Ministrów powinny przyjąć przesłanie WCSDG, że przyzwoita i godna praca jest podstawowym instrumentem zwalczania biedy. Powinny one promować przyzwoitą i godną pracę jako globalny cel, który Narody Zjednoczone powinny uwzględnić w swoim przeglądzie Deklaracji Milenijnej i Milenijnych Celów Rozwoju.

3.8 Jednym z najbardziej podkreślanych przesłań WCSDG jest pilny apel wystosowany do Rządów, wzywający do skoordynowania i sformułowania spójnych polityk w międzynarodowych instytucjach finansowych (IFI), WTO i MOP i pomiędzy nimi. Warunkiem wstępnym tego typu współpracy i spójności jest podjęcie takich samych działań przez rządy na szczeblu krajowym. Powinny one położyć kres bieżącym praktykom, polegającym na tym, że przedstawiciele w MFW otrzymują instrukcje przede wszystkim od ministrów finansów, zaś w WTO od ministrów handlu lub ministrów gospodarki, a w MOP od ministrów pracy, spraw społecznych i zatrudnienia. EKES zdecydowanie sugeruje, aby Komisja, jak również Rada Ministrów rozważyły pomysł, aby rządy Państw Członkowskich, w których istnieje Rada Ekonomiczno-Społeczna zwracały się o opinię do tej rady w sprawie metod i środków realizacji owej współpracy i spójności na szczeblu krajowym. Rządy Państw Członkowskich, w których nie ma Rady Ekonomiczno-Społecznej, mogłyby zabiegać o opinie najbardziej reprezentatywnych krajowych organizacji pracodawców i

związków zawodowych lub posłużyć się istniejącym systemem konsultacji, w którym uczestniczyło społeczeństwo obywatelskie podczas przygotowań Szczytu Społecznego ONZ oraz Szczytu Społecznego +5.

3.9 Komisja, w ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi, mogłaby pójść krok dalej w promowaniu bardziej efektywnego dialogu między MOP i WTO (oraz w tym wypadku MOP i MFW oraz MOP i Bankiem Światowym), niż proponuje w sekcji 5.5 Komunikatu. WTO (która jak dotąd bardzo opierała się pomysłowi przykładania większej wagi do społecznego wymiaru polityk w ramach swojego mandatu), MFW i Bank Światowy mogłyby, na podstawie mandatu udzielonego przez ich Państwa Członkowskie, ustanowić organy koordynacyjne z MOP, które zajmowałyby się również społecznym wymiarem oraz monitorowaniem rozwoju. Na przykład, wraz z wygaśnięciem Umowy WTO o Tekstyliach i Odzieży (ATC) pod koniec 2004 roku, wiele państw eksportujących tekstylia stanęło wobec poważnych problemów z dostosowaniem i drastycznego zmniejszenia się liczby miejsc pracy. Biorąc pod uwagę przekrojowy charakter zagadnienia, wyraźnie jest ono obszarem, w którym można podjąć inicjatywę spójności polityki, która powinna zaangażować wszystkie zainteresowane instytucje — WTO, Bank Światowy, MFW, MOP i inne właściwe agencje ONZ — w przewidywanie społecznego i ekonomicznego wpływu i zalecanie środków, jakie powinny podjąć rządy, które mogą podlegać temu wpływowi, przy międzynarodowym wsparciu.

3.10 UE powinna nadal zachęcać do włączenia podstawowych standardów pracy jako głównego punktu odniesienia do okresowych przeglądów polityki handlowej WTO, w oparciu o swój własny przykład z października 2004 r. EKES jest zdania, że stosowne byłoby, aby EKES był reprezentowany w delegacji Komisji podchodzącej w przyszłości do przeglądu polityki handlowej. Komisja mogłaby także pobudzać swoich głównych partnerów handlowych do angażowania się w tego rodzaju przeglądy polityki handlowej.

3.11 EKES sądzi, że chociaż pomysł WCSDG ustanowienia Forum Politycznego ONZ ds. Globalizacji, grupującego agencje systemu wielostronnego oraz inne organizacje, grupy i poszczególne osoby zainteresowane społecznym wymiarem globalizacji, jest interesujący, projekt ten jest być może zbyt ambitny w obecnych warunkach. Kiedy rządy poważnie rozpoczną koordynację i zwiększą spójność polityk w zakresie IFI, WTO i MOP, oraz kiedy na podstawie tego rozpoczęta zostanie lepsza współpraca między tymi instytucjami międzynarodowymi, wtedy nadejdzie właściwy czas na poważne rozważenie tej propozycji.

Bruksela, 9 marca 2005 r.

Przewodnicząca

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Anne-Marie SIGMUND